

Sygn. akt II UK 227/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku P. N.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o podleganie ubezpieczeniu chorobowemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 listopada 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. decyzją z dnia 19 września 2014 r. stwierdził, że wnioskodawczynie jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 maja 2014 r. do 4 czerwca 2014 r. i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 7 maja 2014 r. do 4 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 23 marca 2015 r. zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że stwierdził, iż wnioskodawczynie podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 maja 2014 r. Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczynie od dnia 1 listopada 2013 r. prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą. Z tego tytułu zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, a także przystąpiła do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, któremu podlegała do 31 marca 2014 r. W dniu 1 maja 2014 r. wnioskodawczynie

wyrejestrowała się z ubezpieczeń społecznych, a w dniu 7 maja 2014 r. złożyła ponowny wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym oraz dokonała wpłaty składek na ubezpieczenia społeczne i dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie znajdzie zastosowanie art. 14 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121, dalej: ustawa systemowa). Zdaniem Sądu Okręgowego, jeżeli zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie złożone w terminie określonym ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych na dokonanie takiego zgłoszenia, objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym może nastąpić od dnia wskazanego we wniosku, który jest wcześniejszy niż data złożenia wniosku.

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że oddalił odwołanie. Zauważył, że w myśl art. 13 pkt 4 ustawy systemowej wyłącznie w razie zawieszenie prowadzenia działalności gospodarczej doszłoby do okresowego ustania podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom z tytułu prowadzonej działalności, a taka sytuacja nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie. Tym samym w spornym okresie istniał tylko jeden i to ten sam tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym przez wnioskodawczynię, w szczególności nowego tytułu nie kreowało wyrejestrowanie się wnioskodawczyny z ubezpieczeń społecznych z dniem 1 maja 2014 r., zwłaszcza, że ze skutkiem od tej samej daty wnioskodawczym ponownie w dniu 7 maja 2014 r. zgłosiła się do ubezpieczeń obowiązkowych. W świetle powyższego, skoro tytuł ubezpieczenia społecznego wnioskodawczyny już trwał, to ponowne zgłoszenie do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w ramach tego samego tytułu, wywołuje skutki wyłącznie od daty wniosku, zgodnie z art. 36 ust. 5 ustawy systemowej.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 14 ust. 1a w związku z art. 34 ust. 4 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni art. 14 ust. 1a ustawy systemowej i pozostającego z nim w związku art. 36 ust. 4 tej ustawy albowiem budzą one poważne wątpliwości

(art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Dotychczas przepisy te nie zostały dostatecznie wyjaśnione w judykaturze Sądu Najwyższego. Poważne wątpliwości ze stosowaniem wspomnianej regulacji, zdaniem skarżącej, wynikają z odmiennych ocen przy odwołaniu się do reguł wykładni językowej, funkcjonalnej i systemowej. Problem sprowadza się do interpretowania pojęcia „powstania obowiązku ubezpieczenia”, o którym mowa w art. 36 ust. 4 ustawy systemowej. Pierwszy wariant zakłada, że powstanie obowiązku ubezpieczenia należy odnosić wyłącznie do momentu rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej. Wówczas z dobrodziejstwa wstecznego objęcia ubezpieczeniem można byłoby skorzystać wyłącznie raz - przy rozpoczęciu działalności, ewentualnie przy ponownym rozpoczęciu działalności po przerwie spowodowanej zawieszeniem prowadzenia działalności. Druga opcja interpretacyjna zakłada, że „powstanie obowiązku ubezpieczeń” jest powiązane z każdorazowym zgłoszeniem do obowiązkowych ubezpieczeń, również takim, które modyfikuje dotychczasowe podleganie ubezpieczeniom, czyli na przykład w sytuacji wyrejestrowania z ubezpieczeń społecznych i ponownego zarejestrowania z uwzględnieniem ubezpieczenia chorobowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie dostarcza powodów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406).

W wyroku z dnia 26 listopada 2014 r. Sąd Najwyższy uznał, że dobrowolne ubezpieczenie chorobowe na skutek wniosku zgłoszonego w terminie określonym w art. 14 ust. 1a w związku z art. 36 ust. 4 ustawy systemowej powstaje od dnia wskazanego we wniosku tylko w wypadku równoczesnego objęcia obowiązkiem

ubezpieczeń społecznych emerytalnego i rentowych. W innym wypadku ubezpieczenie społeczne powstaje, w myśl art. 14 ust. 1 ustawy systemowej, nie wcześniej niż chwilą z zgłoszenia wniosku (II UK 56/14, OSNP 2016 nr 6, poz. 75). Wyjątek przewidziany w art. 14 ust. 1a ustawy systemowej, na podstawie którego objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku, stosowany jest tylko wtedy, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust. 4 ustawy systemowej, czyli w ciągu 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia emerytalno-rentowego. Sąd Najwyższy zauważył, że ten szczególny przepis, wprowadzony w wyniku zmiany ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych od dnia 1 stycznia 2003 r. (Dz.U. z 2002 r. Nr 241, poz. 2074) ma na celu ujednolicenie chwili objęcia wszystkimi ubezpieczeniami społecznymi: z mocy prawa i na zasadzie dobrowolności. W poprzednim stanie prawnym mogła powstać 6-dniowa różnica w datach początkowych poszczególnych ubezpieczeń, a zmiana prawa taki przypadek eliminuje. Jeżeli ubezpieczenie obowiązkowe, któremu ubezpieczony podległ, nie ustało na jakikolwiek okres, art. 14 ust. 1a ustawy systemowej nie ma zdaniem Sądu Najwyższego zastosowania (tak również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2015 r., I UK 376/14, LEX nr 1750110).

Potrzeba interpretacji art. 14 ust. 1a ustawy systemowej nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., ponieważ kwestia ta została już wyjaśniona w orzecznictwie. Skarżąca zdaje się ten stan rzeczy dostrzegać, bowiem, choć nie przywołuje konkretnych orzeczeń sądu, stwierdza że „wypowiedzi orzecznicze (...) utożsamiają *powstanie obowiązku ubezpieczenia* z rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej”. W takiej sytuacji przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania byłoby zasadne, w razie rozbieżności w orzecznictwie sądów w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, co również nie ma miejsca.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy, wiążącym Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), zostało ustalone, że obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, którym skarżąca podlegała, trwały nieprzerwanie od dnia 1 listopada 2013 r. i nie ustały. Ustało jedynie towarzyszące tym ubezpieczeniom w początkowym okresie dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, wobec czego w maju

2014 r., kiedy to skarżąca zdecydowała się na ponowne objęcie jej dobrowolnym ubezpieczeniem, nie wystąpiła z całą pewnością sytuacja, o której mowa w art. 36 ust. 4 ustawy systemowej, wobec czego art. 14 ust. 1a tej ustawy nie mógł znaleźć zastosowania. Objęcie skarżącej dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym musiało zatem nastąpić w terminie, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy systemowej, to jest nie wcześniej niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 k.p.c. i art. 99 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.